

Månedsoversigt over plantesygdomme.

311. — Juni 1950.

Der blev for juni modtaget beretninger fra 92 medarbejdere; endvidere blev der besvaret 1476 forespørgsler.

Lufttemperaturen lå som middeltemperatur i månedens begyndelse omtrent på normalen, ca. 11° , i ugen derefter steg den til $17-18^{\circ}$ med normalen på $13-14^{\circ}$. I månedens to uger fra 11.—24. lå temperaturen omtrent på normalen ca. 14° , dog noget højere i sidste del af dette tidsrum.

Nedbøren nåede for hele landet i tiden 1.—24. med 35 mm ikke normalen for hele måneden, der er på 46 mm. Nedbørsmængderne faldt fortrinsvis i ugen 18.—24., og forskellen fra landsdel til landsdel blev ret stor, som det ses af følgende nedbørsmængder for tiden 1.—24. og i mm med hele månedens normal i (): Vendsyssel 48 (45), Vestjylland 56 (43), Midtjylland 46 (47), Østjylland 27 (45), Sydjylland 50 (49), Sønderjylland 37 (53), Fyn 28 (46), Midt- og Vestsjælland 22 (43), Nordøstsjælland 22 (48), Sydøstsjælland og Møn 26 (44), Lolland og Falster 21 (46) og Bornholm 37 (37).

SYGDOMME PÅ LANDBRUGSPLANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Gulspidssyge (kobberbrist) var meget almindelig i Jylland og ikke blot langs med højderyggen, men også på jorder langt fra denne, f. eks. hedejorder opdyrket for 40—50 år siden (P. Trosborg, Brande; Arne Anthon sen, Give; Jens Tarp, Aalestrup; F. Bek Pedersen, Hobro). Symptomerne synes i mange tilfælde at have været særdeles klare omend blot i ca. 10 dage og blev iagttaget både hos havre og byg; svage symptomer med lys farve hos de yngre blade, og blege og slappe bladspidser var undertiden vanskelige at få øje på, og især hvor planterne tillige var frostskaadede. Byg skadedes som sædvanligt noget stærkere end havre (A. Toft Andersen, Vinderup; A. Buchreitz, Ribe; P. Trosborg, Brande). Der blev iagttaget god virkning ved brug af blåsten, og der skrives, at på mange jorder er sprøjtning af kartofler med bordeauxvædske året forud tilstrækkelig til at hindre sygdommen (C. J. Henriksen, Herning; J. A. Jacobsen, No; I. C. Christensen, Brørup). I flere beretninger fremhæves dog stærkt, at for mange jorder er blåstens-

mængderne fra sprøjtningen aldeles utilstrækkelige, og at man ofte må give mere end 50 kg blåsten pr. ha (Erik Jensen, Rønde; J. M. Pedersen, Hammershøj; Jens Tarp, Aalestrup). Sprøjtning med blåsten gav god bekæmpelse. Året har øjensynligt i talrige egne bragt så tydelige angreb, at disse fører til fornyet interesse for sygdommen: „Angreb kan ses på lang afstand, og man kan ligefrem i år kortlægge jorder for kobbermangel, hvor man ikke tidligere havde ventet angreb. Efter angrebene at dømme vil en regelmæssig gødskning med et kobberpræparat være påkrævet og rentabel også på de fleste sortmuldede jorder her på egnen. Angrebene i år har givet mange gode fingerpeg om kartoffelsprøjtningens værdi som middel mod sygdomme. Udsprøjtning af blåsten selv midt i juni har allerede rettet meget på afgrøderne. Nogen overensstemmelse mellem jordens reaktion og gulspidssyge er ikke iagttaget“ (Arne Anthonsen, Give).

Lyspletsyge (manganbrist). Angrebene, der var langt fremme i maj, blev i talrige egne meget ødelæggende og vel navnlig hos vårsæd. Hos en del indsendte prøver af forskellige græsser synes der at kunne være tale om lyspletsyge, hvilket bør undersøges nøjere og især på jorder, hvor lyspletsyge forekommer. Desværre viser græsserne blot svage symptomer, og marken skal antagelig undersøges flere gange og til forskellige tider, for at man kan være heldig med at finde tegn på lyspletsyge. Sidst i denne måneds-oversigt bringes en kort beskrivelse af symptomer hos græsser i håb om, at denne må kunne være til nogen hjælp, hvor man søger efter lyspletsyge hos græsser.

Nogen bygbrand (*Ustilago nuda*) synes at være almindelig og med svage angreb; af ialt 77 beretninger skrives i 14 om sjældne og i 37 om almindelige angreb, og kun i 9 af disse omtales angrebene som stærke. Blandt disse sidste følgende: „i en mark med frejabyg var der dog ca. 10 % brandaks“ (R. Sørensen, Fjerritslev), og „afgrøden af 750 kg rigelbygudsæd viser derimod et katastrofalt angreb. Hele afgrøden er ikke skredet igennem, men på nuværende tidspunkt anslås angrebet til at omfatte ca. 30 % af planterne“ (J. J. Jakobsen, Grindsted), og „i majabyg har der enkelte steder været ca. 20 % brandaks“ (Kristen Nielsen, Skive).

Nogen havrebrand (*Ustilago avenae*). Ret kraftige angreb blev iagttaget i flere marker i Sydfyn (J. Lindegaard, Korinth).

Nækkefodsyge synes at skulle blive stærk og måske almindelig både hos hvede og rug, hvis man tør dømme efter indsendte prøver. Angrebet kan være stærkt og blive årsag til betydelig nedsættelse af udbyttet, selvom der ikke bliver tale om lejesæd.

Gulrust (*Puccinia glumarum*). Af ialt 63 beretninger skrives blot i 6 af disse om svage angreb, der synes at være uden betydning.

Rugens Brunrust (*Puccinia dispersa*) var som sædvanlig almindelig og sjældent stærk. „Et kraftigt angreb satte ind i månedens første halvdel, og vintersporehobene har nu begyndt at vise sig. Tilsyneladende er rugens blade nu sat ud af virksomhed, idet de næsten alle er visne“ (A. Larsen, Aarslev Forsøgsstation).

Svampen *Marssonina secalis* konstateredes hos indsendt vårbyg.

BÆLGPLANTER.

Borbrist konstateredes hos 6 indsendte prøver af lucerne og synes i et par af disse at være meget stærk; sprøjtning med borax i vand blev foreslået.

Kløverens knoldbægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) iagttoges hos lucerne i første slet og spredt over marken ind mellem sunde planter (J. P. Skou, Odder).

BEDEROER.

Lyspletsyge (manganbrist) blev iagttaget adskillige steder på mangantrængende jord, men synes endnu at være svag og som regel ikke med stor udbredelse. Der skrives om fortræffelig virkning ved sprøjtning med mangansulfat i vand — og med så lille mængde som 7,5 kg mangansulfat pr. ha (H. Jensen, Lammefjorden).

Borbrist (hjerteroforrådelse) konstateredes omkring månedens midte hos indsendte frøplanter samt ved samme tid ret stærkt hos førsteårs roer.

Bedemosaik (*Beta virus 2*) blev iagttaget både hos frøroer og førsteårsroer, og angrebene synes indtil nu at være svage.

Virus-gulsot (*Beta virus 4*) konstateredes flere steder hos frøroer omkring d. 20., men synes hidtil at have været svag omend sommetider almindelig. I udplantede roer blev dog konstateret ret stærke angreb (N. Chr. Stentoft, Odense). Sygdommen var ved månedens udgang næppe fremme i fuldt omfang (P. Grøntved, Næstved).

Rodbrand blev meget omfattende og i talrige tilfælde med særdeles stærk ødelæggelse og ikke blot i små pletter af marken, men også over store partier af denne. Af ialt 76 beretninger skrives blot i 6 om ubetydelig angreb, i de øvrige 70 skrives i 25 om sjældne angreb — og heraf i 15 om svage og i 10 om stærke angreb, medens 45 beretninger omtaler almindelige angreb — og af disse 24 om svage og 21 om stærke angreb. Der skrives i beretningerne om årets årsager til rodbrand, og følgende fra Århuseggen vil antagelig i store træk kunne gælde for mange andre af landets egne: „usædvanlig mange bederoemarken står i år pletvis dårligt, uden at det er muligt med sikkerhed at påvise årsagen. Jeg tror, at de dårlige pletter i mange tilfælde kan tilskrives uheldige fysiske forhold i jordbunden. Vi fik her på egnen temmelig megen regn omkring roernes såtid og har siden haft næsten uafbrudt tørke. Den nedbør, vi har fået i maj—juni er faldet som småbyger. Den svære lerjord har under disse omstændigheder bundet sig meget stærkt og er fast og hård. Pletterne forekommer ofte, hvor der efter alt at dømme ikke kan være tale om næringsmangel. I en del tilfælde synes der at være tale om, at noget mangelfuld vandafledning i foråret kan have været medvirkende til jordens dårlige fysiske tilstand nu“ (A. Diederich). Tilsvarende bedømmelser er modtaget fra andre egne såsom: Nordjylland: J. Tarp, Aalestrup; Østjylland: H. P. Nielsen, Ulstrup; Harald Jensen, Malling; Aksel Nielsen, Horsens; Arne Anthonsen, Give; Sønderjylland: A. Mortensen, Gram; Erik Knudsen, V. Sottrup; Vestfyn: Kr. Brødsgaard, Ejby; Nordøstfyn: Helge Rasmussen, Kerteminde; Nordøstsjælland: G. Lykke Pedersen, Frederikssund; Midtsjælland: Chr. M. Bundgaard, Ringsted; M. Greve, Ros-

kilde; Lolland og Falster: Sv. E. Sørensen, Nykøbing F., og Møn: Svend Aage Pedersen, Stege. Kalktræng eller dog et for lavt reaktionstal har i talrige tilfælde naturligvis medvirket til at forstærke angrebene, og det samme gælder ved fosforsyretræng, hvorom skrives i flere beretninger.

Forgiftning ved brug af 666 nævnes blot i nogle få beretninger og omtales navnlig fra Lolland og Falster. Fra de øvrige landsdele skrives kun i 4 beretninger om enkelte marker, hvor årsag til den dårlige vækst måske kan være 666. I 11 beretninger nævnes, at der ikke er skade efter brug af 666. Fra Midtsjælland bl. a. følgende: „her på egnen er 666 anvendt i meget stor udstrækning. I et tilfælde er skade formodet. Det er mit indtryk, at 666 skade er meget sjælden, og at der i de tilfælde, hvor der foreligger formodning derom, har været uheldige vækstkår, således at årsagerne ikke klart lader sig udrede“ (Chr. M. Bundgaard, Ringsted). Fra Sydsjælland foreligger tilsvarende erfaringer, og herom skriver P. Grøntved, Næstved, i Ugeskrift for Landmænd 95. årgang, 1950, side 420—421, hvortil kan henvises. I de øvrige ca. 60 beretninger omtales denne skade ikke, og i en del beretninger skrives udtrykkeligt, at 666 ikke er brugt.

Den foreteelse, som går under navn af væltesyge, synes i år at være særdeles almindelig. Formodningerne om årsagen til denne er de samme som i tidligere år, nemlig skade eller svækkelse hos planterne af een eller anden art, hvorefter blæst vælter planterne. I et par beretninger er stærk væltesyge navnlig iagttaget nær læhegn (H. Baltzer Nielsen, Hjørring), og i læ af højere afgrøder — her vinterraps (A. Larsen, Aarslev Forsøgsstation). Det må ikke undre, om det viser sig, at også frostskaade kan indlede væltesyge, thi frost eller dog kulde iagttages særlig hyppigt ved læ. I flere beretninger skrives, at væltesyge var værst i månedens første halvdel, og dette kan passe med frostskaade omkring midten af maj. Frost eller kulde kan formodes at dræbe eller dog svække roden, og når planten senere vokser kraftigt, brister den svækkede del af roden.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*). Angrebene synes at være sjældne og svage, omend der i et par beretninger skrives om ret stærke angreb i nærhed af bederoefrø (Helge Rasmussen, Kerteminde).

KÅL, KÅLROER o. a. KORSBLOMSTREDE.

Mosaiksyge iagttoges på udplantede kålroer (Chr. M. Bundgaard, Ringsted).

Kålskimmel (*Peronospora brassicae*). Om et stærkt angreb på kålroefrøplanter skrives fra Hads Herred (J. P. Skou, Odder), og ved Hjørring iagttoges et svagt angreb på førsteårskålroer (H. Baltzer Nielsen).

KARTOFLER.

Frostskaade var ret almindelig i mange egne, men skaden synes dog sjældent at være stærk.

Bladrulle- og mosaiksyge blev vel iagttaget i slutningen af måneden, men da mange kartoffelmarker i år er noget tilbage i udvikling, bør en almindelig vurdering af disse sygdomme udskydes til juli.

Kartoffel-rodtiltsvamp (*Corticium solani*). Angrebene som omtalt for maj og stærkere odelæggelse af planterne. Af ialt 61 beretninger skrives i 21 om sjældne, og i 19 om almindelige angreb; af disse 40 skrives dog blot i 13 om stærke angreb. Svampen blev årsag til mange og ofte store spring i adskillige marker, ja undertiden „fattes ca. $\frac{1}{3}$ af plantebestanden“ (L. Hangaard Nielsen, Videbæk). De stærkeste angreb synes stedse at indtræffe ved tidlig og dyb lægning (Holger Behrens, Bylderup Bov), og „der er ingen tvivl om, at man skal til at beskæftige sig med en eventuel bekæmpelse af rodtiltsvamp. Her på egnen er set mange og svære angreb. Selv hvor man kun har kartofler een gang i sædskiftet er set svære angreb“ (J. Tarp, Aalestrup). Svampens gråbenstadium blev flere steder iagttaget sidst i måneden. Der blev indsendt 13 prøver med angreb af svampen, hvilket er et stort tal for en enkelt sygdom.

Kartoflens-bladpletsyge (*Alternaria solani*) konstateredes d. 30. juni på indsendte kartoffelblade. Fra Nordøstsjælland skriver G. Lykke Pedersen om stærkt angreb hos aspargeskartoffel.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Der er indtil nu d. 6. juli ikke hertil indgået meddelelse om skimmelangreb, hvorfor vi har formodet, at dennes primære angreb ville vise sig at komme mindst ca. 4 uger senere end i fjor, hvor de primære angreb meldtes omkring d. 9. juni; og herefter har vi måttet rette os ved udsendelse af sprøjtevarsel. Nu viser det sig ved modtagelse af månedsberetningerne, at skimmel er iagttaget i følgende tre områder: Randers: „jeg har nu konstateret kartoffelskimmel på Bintje i min have“ (V. Sørensen), Djursland: „skimmel er i den sidste uges tid set flere steder i meget begrænsede områder“ (Erik Jensen, Rønde) og Hads Herred: „angreb konstateret flere steder“ (J. P. Skou, Odder).

Sortbensyge (*Bacillus phytophthorus*). Bakteriens tidlige angreb synes ikke at have været hyppige; af ialt 58 beretninger skrives i 23 om sjældne og i andre 23 om almindelige angreb, af disse 46 skrives dog bare i 9 om stærke angreb, d. v. s. 4—6 % syge planter. Angreb blev iagttaget, hvor kartoflerne var opbevaret lovlig varmt (E. Eriksen, Skive) og ved forskellige læggetider: „en avler har i år som også i fjor enkelte sortbensyge kartofler efter lægning sidst i april — ingen efter lægning først i april“ (P. Trosborg, Brande).

HANS R. HANSEN.

SYGDOMME PÅ HAVEBRUGSPLANTER.

Besvarelse af 45 af de udsendte skemaer har givet nedenstående resultat.

	Intet ell. ubet.	Sjældne svage	Sjældne stærke	Alm. svage	Alm. stærke
Brune bladpletter — æble					
(fysiogen årsag)	8	5	3	22	3
Brune bladpletter — æble					
(kemikalieskade)	10	10	3	3	2
Gule blade — æble					
(fysiogen årsag)	13	8	3	14	2
Gule blade — æble					
(kemikalieskade)	17	4	3	3	
Æbleskurv	3	8	5	27	8
Pæreskurv	8	4	5	20	8
Grå monilia — æbleskud	3	1	3	3	37
Gra monilia — kirsebærskud ...	1	5	5	8	28
Stikkelsbældræber	1	3	3	13	24
Løgskimmel — skalotter	5	7	2	13	5
Løgskimmel — kepaløg	8	3	3	6	
Mosaiksyge — skalotter	4	2	4	13	11
Mosaiksyge — kepaløg	10	2	1	3	

FRUGTRÆER OG FRUGTBUSKE.

Brune bladpletter, såkaldte „Cox's Orange pletter“, er set talrige steder på Cox's Orange og heller ikke sjældent på andre sorter omend i mindre grad. Som helhed synes de ikke at være alvorlige i år. Som sædvanlig fremhæves det fra flere sider, at det er værre, hvor der er givet kunstgødning, end hvor træerne har fået staldgødning. Fra Fakse-Stevnseggen skrives, at de er værst, hvor der til stadighed holdes rent (Philip Helt).

Brune bladpletter forårsaget af kemikalieskade er jo ikke altid lette at skelne fra „Cox's Orange pletter“, men i mange tilfælde lader det sig dog gøre. Efter indberetningerne at dømme, er der heller ikke særlig megen kemikalieskade i år.

Forbindelsen mellem brune bladpletter af forskellig art, kemikalieskade og mangelsygdomme, særlig magniummangel, er ikke klarlagt. Forhåbentlig vil det undersøgelsesarbejde, der nu skal foretages på Blangstedgaard med analyse af syge blade bringe os et skridt nærmere mod opklaring af de forskellige faktoreres indflydelse på bladskader.

„Gule blade“ i æbletræerne kan som bekendt skyldes mange forskellige faktorer: tørke, sprøjteskade, jernmangel, manganmangel eller mangel på andre næringsstoffer, og meget ofte skyldes de sikkert uheldig samvirken af forskellige faktorer. „Gule blade“ synes ikke at være et fænomen, der er særlig almindeligt i år. Fra flere egne af landet, hvor jorden er meget kalkrig, skrives der dog, at der er mange gule blade som følge af jernmangel. Manganmangel er naturligvis også fundet en del steder, men at disse mangel-

symptomer ikke er særlig fremtrædende i år, får man indtryk af ved at læse konsulent Hans Chr. Madsens indberetning efter besøg i frugtplantager i Jylland, idet han skriver, at jern- og manganmangel næsten ikke findes i år. Fra Maribo Amt skrives: „Gule blade er som sædvanlig fremtrædende her på Lolland-Falsters svære kalkholdige jord, hyppigst er der symptomer på jernmangel. Den bedste metode til afhjælpning synes at være mindre jordbehandling og mere organisk gødning“ (Sander Nielsen). Fra Maribo Amt hedder det endvidere, at en plantageejer har meddelt, at der i plantagen er en tydelig gulfarvning på de træer, der ikke bærer frugt i år (J. Klarup-Hansen).

Marmorerede æbleblade, d. v. s. blade, der har uregelmæssige — eller i sjældnere tilfælde — runde lysegrønne pletter ind mellem de normalt grønne partier, ses adskillige steder særlig på Graasten, men også på andre sorter. På bladundersiden er pletterne svagt brunfarvede. Der er set ikke så lidt deraf i Nordsjælland, men det samme fænomen synes også at findes i andre dele af landet. Vi har endvidere hørt, at det findes i Holland i år. Flygtigt set kan det minde om begyndende angreb af æbleskurv, men det er det ikke. Den formodning, at det skulle skyldes meldug, er også fremsat, men trods undersøgelse af talrige pletter under lup eller mikroskop er der kun i få tilfælde, hvor pletterne har været ret regelmæssigt runde, fundet meldug. Det er ligeledes formodet, at det skulle skyldes bestemte sprøjtevædsker, men heller ikke det holder stik, thi det findes også, hvor de mistænkte vædske ikke er anvendt. Der er også fremsat mistanke om, at pletterne skulle skyldes magnesiummangel, men der foreligger intet nærmere herom. Pletterne synes ikke at skade træerne påfaldende, men da man ikke ved, om de udvikler sig til at blive værre eller efterhånden fortager sig, må de følges med interesse, og forhåbentlig lykkes det at finde forklaring på fænomenets optræden. Fra Sydjylland har vi af Lars Hansen fået nogle æbleblade tilsendt, som måske er det samme, dog synes de lyse bladpartier at være mindre end på de blade, vi har set i Nordsjælland, og disse blade fra Sydjylland havde også lyse ribber, hvilket vi ikke har fundet i påfaldende grad her i Nordsjælland.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*) er almindelig udbredt, men de fleste steder er den ikke særlig alvorlig. Der er dog betydelig forskel i de forskellige dele af landet, sikkert mest fordi vejrforholdene har været meget forskellige. Efterfølgende udtalelser fra adskillige egne af landet karakteriserer ganske godt skurvens betydning. Fra frugtplantager i Jylland skrives: „Findes næsten alle steder, — enkelte steder ret slem —, men som helhed kun i svag grad, skurvede frugter kan findes, når man leder grundigt. Heller ingen nervøsitet at spore blandt frugtavlernes, idet udviklingen nu er så langt fremme, at der kan anvendes hvid bordeaux efter behag“ (Hans Chr. Madsen). Fra det sydlige Sønderjylland hedder det: „Skurven er meget slem nu, og i det fugtige vejr breder den sig daglig på bladene, men også æblerne er begyndt at få skurvpletter“ (M. Surlykke Wistoft). Fra Maribo Amt: „Æbleskurven findes i de fleste plantager. Angreb på frugterne har dog hidtil været ringe. I en ellers velpasset plantage, hvor man havde und-

ladt at sprøjte i perioden fra tæt klynge til ca. 14 dage efter blomstringen var både blade og frugter næsten helt ødelagt af skurv" (Sander Nielsen). Fra Sjælland: „I rationelt sprøjtede plantager er skurven ikke slem. Man finder dog gerne pletter på skurvsorterne, men i privathaverne er det anderledes. Der er ofte skurv på alle sorter. Det fugtige vejr inden den „hvide bordeauxsprøjtning“ var uheldigt, og det lådne sad længe på frugterne“ (Asger Klougart). Fra Lolland Falster: „Ret stærke angreb ses ikke sjældent selv efter „rationel sprøjtning“. Belle de Boskoop, Coulon og Boiken synes at blive først angrebne“ (Georg Jensen). Fra Gorlev: „Stærke angreb på Graastener og Pigeon, selvom der er sprøjtet efter standardplanen“ (Poul Rasmussen), og fra Horsensegnen: „Omkring midten af måneden spredte angreb selv i velsprøjtede plantager“ (Chr. Nørholm). Fra Næstved: „Er meget udbredt. I et par tilfælde var ingen skud angrebet, ellers er det næsten udelukkende blade, der er angrebet. Angrebet kom meget tidligt til udfoldelse i år“ (M. E. Elting). Fra Thisted og Ringkøbing Amter skrives: „Begyndende angreb de fleste steder, men skurven synes at have været hemmet en omgang“ (J. Bertelsen). Sådan er det vistnok gået adskillige steder, i hvert tilfælde her i Nordsjælland, hvor skurven ikke er blevet så alvorlig, som den en overgang så ud til at ville blive.

P æ r e s k u r v (*Fusicladium pirinum*) forholder sig stort set som æbleskurv, men er dog måske nærmest noget værre. Fra Sydfyn skrives således: „Det ser ud som om pæreskurven er værre i år end æbleskurven“ (Chr. Greve), fra Hjørring Amt: „Pæreskurv er ret almindelig i år, adskillige steder er de små frugter skurvede“ (Frode Olesen), men fra frugtplantager i forskellige egne af Jylland hedder det: „Kun enkelte, meget svage angreb er set“ (Hans Chr. Madsen). Fra Viborg skrives: „Pærefrugterne er mange steder helt ødelagt af skurvpletter“ (E. Agger), fra Holbæk Amt: „Pæreskurv er forholdsvis almindelig på frugterne i sammenligning med æbleskurven, som mest ses på bladene“ (Henrik Nielsen), men fra Gisselfeld skrives: „Pæreskurv er her ikke nær så udbredt som æbleskurven“ (H. Wedege). Det er nok stort set de steder, hvor man ikke har magt over sprøjtingen, at pæreskurven er af betydning. Følgende udtalelse fra Næstved er det værd at lægge mærke til: „Angrebene af pæreskurv kraftige og på adskillig flere sorter end tidligere. Så vidt jeg har erfaret, kan ingen af de nye midler klare pæreskurv, undtagen hvor der sprøjtes en gang om ugen, og dette er uigennemførligt for privathaver. 2 % bordeauxvædske er det eneste, der har virket nogenlunde tilfredsstillende“ (M. E. Elting).

Grå monilia (*Monilia laxa f. mali*) har hærget æbletræerne i en grad, som aldrig er set før her i landet. Som nævnt i sidste månedsberetning side 15 var der sidst i måneden begyndt at komme ondartede angreb, og de fortsatte ind i juni, således at vi modtog 122 forespørgsler i juni om grå monilia på æbletræer. Der kom derimod kun 22 forespørgsler om den tilsvarende sygdom på kirsebær, 2 på blomme og 1 på pære.

Først og fremmest er det gået ud over Cox's Orange, af andre sorter omtales især følgende: Filippa, Pederstrup, James Grieve, Keswick Codlin, Høve, Dronning Louise, Cox's Pomona, Guldborg, Maglemer og Transparente blan-

che. Fra Sydjylland skrives, at Cox's Orange og Bodil Neergaard danner i år to yderpunkter med hensyn til henholdsvis modtagelighed og uimodtagelighed (Arne Pallesen). Vi har også fra anden side hørt om uangrebne Bodil Neergaard, der stod mellem ødelagte Cox's Orange. Fra Thisted skrives: „Sorterne varierer efter lokaliteten og jordens tidlighed. På tidlig jord er de sene sorter angrebet, på sen jord de middeltidlige“ (G. Ejsing). Det har utvivlsomt mange steder haft stor indflydelse på angrebet, hvilket tidspunkt sorterne har blomstret, og Cox's Orange, der i sig selv er modtagelig, har været uheldig og blomstret, da den fugtige periode indtraf.

Der synes at være en del forskel på angrebets styrke i landets forskellige dele. Når der på skemaet står nogle lokaliteter, hvor der intet angreb er eller angrebene er sjældne og svage, så er det værd at bemærke, at disse meddelelser ikke kommer fra konsulenter, der har set træer på mange forskellige lokaliteter, men fra de 3 havebrugsforsøgsstationer og fra frugtplantagen på Vejro.

Af de mange indberetninger om denne sygdom skal gengives nogle, der anføres i rækkefølge efter landet, således at der begyndes med det nordlige Jylland og sluttet med Lolland-Falster. Fra Thisted skrives: „Sidste år var der flere steder ret stærke angreb heroppe. I år har angrebene været voldsomme og helt ødelæggende, hvor man ikke fjernede det angrebne sidste år. Et par dages regnvejr i blomstringstiden skabte smittebetingelserne, og det er interessant at iagttage, at det kun er de sorter, der blomstrede med nye befrugtningsdygtige blomster i de par dage, der er stærkt angrebet“ (G. Ejsing), fra Hjørring Amt: „Meget alvorlige angreb overalt“ (Frode Olesen). Fra Thisted og Ringkøbing Amter: „I nogle haver er angrebene uden betydning, i andre er de uhyggelige“ (J. Bertelsen). Fra Viborg: „Ude omkring på landet er der stærke angreb, men ikke i haverne ved Viborg“ (E. Agger). Fra forskellige steder i Jylland: „Meget slem, jeg har set Pederstrup, hvor der næsten ikke var til at finde et grønt blad“ (Hans Chr. Madsen). Fra Århussegen: „Ualmindelig ondartede angreb overalt“ (Aage Gylling). Fra Salling og Fjends Herred: „Findes i mange haver“ (A. Herborg Nielsen). Fra Sydøstjylland: „Sygdommens hærgen er på steder uhyggelig“ (Arne Pallesen). Fra Sydjylland: „Har mange steder været endog meget ondartet“ (Lars Hansen). Fra den nordvestlige del af Sønderjylland: „Uhyggelig slem mange steder“ (Wisti Raae). Fra Fyn: „Angrebene voldsomme“ (Erland Jørgensen). Fra Sydfyn: „Hvor der slet ikke er sprøjtet kan iagttages næsten total ødelæggende angreb“ (Chr. Greve). Fra Vestsjælland: „Meget stærke angreb“ (N. F. J. Larsen). Fra Roskildeegnen: „Er frygtelig udbredt“ (M. Greve). Fra Stevn-Fakseegnen: „Her er stærke angreb de fleste steder“ (Philip Helt). Fra Hasleveggen: „Angrebene er her på egnen uhyre almindelige“ (H. Wedege). Fra Nordsjælland: „Angreb almindelige“ (C. T. L. Worm). Angående angreb i Nordsjælland kan vi sige, at vi har set angreb adskillige steder, men at der findes mange plantager, hvor sygdommen ingen rolle har spillet, og mange steder ses heller ikke noget angreb, når man betragter haverne fra landevejen. Man kan jo gå ud fra, at mange af haverne er usprøjtede eller meget lidt sprøjtede. Fra Næstved skrives: „Er så udbredt, at have-

ejerne ikke ser andet for tiden" (M. E. Elting). Iøvrigt skrives fra Sjælland og de sydlige øer: „Stærke angreb særlig på Vestsjælland og Lolland-Falster, men ellers til at finde overalt" (Asger Klougart). I Maribo Amt er set stærke angreb, mest set i privathaverne, men også hvor sprøjtning gennemføres, findes angreb, og flere steder endog meget stærkt (J. Klarup Hansen, Sander Nielsen).

Når man ser på, hvad der er indberettet om virkningen af forskellige sprøjtninger, er det ikke muligt at finde nogen klar linie udover det, at den grå monilia ikke i absolut afgørende grad har ladet sig påvirke af sprøjtninger. Fra flere sider fremhæves det, at sygdommen har været værst på indelukkede lokaliteter. Nogle af udtalelserne om sprøjtning skal gengives: „Blåsprøjtning på „grøn spids“, 1 % bordeauxvædske på „tæt klynge“ og 2 % svovlkalk på „ballon“ har givet godt resultat på Fyn, men hvor man har undladt enten blåstenen eller især svovlkalken på ballonstadiet synes angrebene i almindelighed at have forvoldt betydelig skade" (Erland Jørgensen). Fra Hjørring Amt skrives: „at der ikke kan findes nogen sammenhæng mellem angrebenes styrke og omfang og de eventuelt udeladte sprøjtninger. Derimod er blomstringstidspunktets betydning åbenbar" (Frode Olesen). I Nordjylland er set kraftige angreb såvel, hvor der har været sprøjtet med Midol-Tio-Merkuri, som hvor standardplanen har været brugt (A. L. Lundstein). Fra Vonge: „De almindelige sprøjtninger med 1 % bordeauxvædske og 2 % svovlkalk synes ikke at have formindsket skaden" (N. P. Jensen). Fra Salling og Fjends Herred: „Findes i mange haver, selv hvor der er sprøjtet flittigt med bordeauxvædske og svovlkalk" (A. Herborg Nielsen). Fra Horsens: „Det er mit indtryk, at sprøjtning med bordeauxvædske i foråret har været en god foranstaltning, især sammen med forårskarbolineum" (Chr. A. Nørholm). Fra Sydjylland: „Tilsyneladende uden nogen afhængighed af sprøjteplanen" (Lars Hansen). Fra Esbjerg-Varde: „Jo bedre sprøjtningen har været passeret, des mindre angreb i reglen. Bordeauxvædske eller blåsten på „grøn spids" har ikke helt kunnet afvende skaden" (M. Sørensen). Fra Stevns-Fakseegnen: „I et enkelt tilfælde ser det ud til, at 2 gange bordeauxvædske mellem løvspring og blomstring har hemmet angrebet meget" (Philip Helt). Fra Haslev: „Udbredt såvel i sprøjtede som usprøjtede haver" (H. Wedege). Hvor modstridende indberetningerne kan være, ses af følgende, hvoraf den første er fra Nord- og Vestjylland, den anden fra Nordsjælland: „Hvor der har været brugt 6 % blåsten i foråret, har man klaret det bedst" (Sigurd Thorup), „6 % blåsten på „grøn spids" har tilsyneladende ingen virkning haft" (C. T. L. Worm). I en beretning fra Sydøstjylland hedder det: „Kviksølvmidlerne synes at have virket godt mod svampen" (Arne Pallesen), men fra Skælskøregnen skrives: „I en plantage, hvor der blev sprøjtet med 6 % forårskarbolineum + 3 % blåsten efterfulgt af 3 gange Midol-Tio-Merkuri fandtes stærke angreb. I en anden plantage, hvor den gamle standardsprøjtning var grundigt udført, var 300 træer uhyggeligt tilredt" (A. Sauer). Fra Holbæk skrives: „Kan ikke finde nogen retningslinier i sprøjteplanernes forskellige effektivitet, men som hovedregel gælder, at de velpassede plantager er mest fri for monilia, selvom også enkelte af disse har slemme angreb" (Henrik Nielsen). Et andet indtryk, der

er grundet på adskillige besøg i plantager i Jylland, synes også at vise, at der dog har været fordel forbundet med at sprøjte: „Stort set gælder, at hvor der har været sprøjtet på alle stadier før blomstringen, samt hvor plantagerne ikke er meget tætte, er angrebet ikke slemt eller uden betydning. Det modsatte er tilfældet, hvor der er snydt een eller flere gange før blomstringen“ (Hans Chr. Madsen).

Grå monilia (*Monilia laxa*) på kirsebær har været af langt mindre betydning end på æble, hvilket jo plejer at være omvendt. Forklaringen herpå er sikkert den, at kirsebærrene mange steder var afblomstrede, inden den fugtige periode, som begunstigede svampens infektion på æbletræerne, indfandt sig. Der er dog angreb over hele landet, men det er særlig fra Øerne, at der klages over meget stærke angreb, ikke mindst fra Vestsjælland. På Als ser nogle vejtræer ud, som om der havde været en flammekaster langs dem (M. Surlykke Wistoft). Nogle steder har man set godt resultat af sprøjtning to gange med bordeauxvædske før blomstringen, men andre steder har sådan sprøjtning svigtet. Meget ondartet angreb er set i Vestsjælland, hvor $\frac{1}{2}$ ha skyggemørel var sprøjtet på „grøn spids“ med 6 % blåsten, med 2 % bordeauxvædske på „tæt klynge“ og lige før blomstringen med 1 % bordeauxvædske (Henrik Nielsen).

Æle meldug (*Podosphaera leucotricha*) er som nævnt i sidste månedsberetning meget alvorlig ikke så få steder. Særlig fra Fejø klages der over angreb, ikke alene på æbler, men også på pærer, især Comice. Svovlkalksprøjtninger har ikke kunnet holde angrebet nede (Georg Jensen). Vi har selv haft lejlighed til at se et stærkt angreb, hvor der var sprøjtet med kviksølvholdige midler. I Lynges synes der at have været god virkning af sprøjtning med $\frac{3}{4}$ % Thiovit (W. Norrie), så der kan være grund til at prøve dette middel, hvor melduggen er svær at holde nede. Ganske vist kan man ikke bygge meget på et enkelt resultat, men når andre midler ikke virker nok, ville det være rart at få Thiovit prøvet flere steder.

Stikkelsbærdræber (*Sphaerotheca mors uvae*) er meget udbredt og mange steder alvorlig, men det er jo ikke noget nyt. Som helhed er det nok sådan, som der skrives fra Hjørring Amt: „Hverken værre eller bedre end sædvanlig“ (Frode Olesen). Fra Sydjylland skrives: „Angrebene er tydeligt værst i landbohaverne, ajle og staldgødning er den sikre vej til stikkelsbærdræber. I byhaver er der kun sjældent angreb“ (G. Fogh Nielsen). Fra Sjælland skrives: „Det så en overgang ud til at blive slemt, men det gik ikke så galt“ (Asger Klougart). Ved Gram er der forårsaget en hel del skade ved sprøjtning med 2 % svovlkalk, — bladene faldt af næsten alle sorter med undtagelse af Whinham Industri (Wisti Raæ).

Blommepunge (*Taphrina pruni*). Fra Stevns-Fakseegnen skrives: „Det bliver efterhånden mere og mere almindeligt, at de rødægte almindelige svødske er angrebet af blommepunge. Det er så almindeligt, at folk begynder at spørge efter bekæmpelsesmidler“ (Philip Helt).

KØKKENURTER.

Løgskimmel (*Peronospora destructor*) findes mange steder på ska-

lotter, men kun de færreste steder er den af større betydning. Fra Himmerland skrives: „Løgskimmelen synes ikke at betyde noget særligt, hvor løgene er langtidsvarmebehandlede, ellers er de ofte stærkt angrebet“ (Chr. Oksen). Kun i ganske få tilfælde er der set angreb på kepaløg og fortrinsvis på stikløg og stokløbere.

Løgmosaik (*Allium virus 1*) er der ikke meget at sige om udover det, der blev sagt i sidste månedsberetning side 18. Følgende udtalelse rammer nok det almindelige synspunkt: „Det går fremad med sundhedstilstanden, men endnu er der langt igen i de almindelige haver ud over landet“ (Niels Gram, Aabyhøj). Det er naturligvis mest i skalotter, angrebet findes, men også i kepaløg er det fundet. Med den tiltagende dyrkning af stikløg må der passes på, de må ikke tiltrækkes i nærheden af mosaiksyge skalotter.

Jordbærrene har adskillige steder drillet; kort tid før modningens begyndelse visner planterne helt eller delvis. Udover dette er der ikke andet at se, end at rodstokken er brun indvendig og rodderne brune og uden fine smårodder. Den virkelige årsag til disse fænomener er det aldrig lykkedes at påvise. Ganske vist kan man påpege, at forskellige uheldige vækstfaktorer kan være medvirkende. Som regel er skaden værst i ældre kulturer, og hvor der hyppigt dyrkes jordbær på samme areal.

Tomaterne har nogle steder vist en ejendommelig misdannelse over 1. klasse. Om det skyldes et virusangreb vides ikke, men det er i hvert tilfælde ikke et af de almindelig kendte. Toppen er pludselig blevet meget mindre i bladene og med forvredne, men ikke særlig misfarvede blade.

PRYDPLANTER.

Grå monilia (*Monilia laxa*) har angrebet forskellige prunusarter, der dyrkes som prydræer, såsom *Prunus triloba*, men også andre har taget skade.

Rosen-stråleplet (*Diplocarpon rosae*) har begyndt at vise sig. Det er på høje tid, at der sprøjtes første gang med et kobberholdigt middel. Sprojtningen må gentages flere gange med et par ugers mellemrum, se månedsoversigt nr. 302, april 1949.

ANNA WEBER.

SKADEDYR PÅ LANDBRUGSPLANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Havreål (*Heterodera major*). I 42 beretninger meldes om stærke, ofte ødelæggende angreb. Kun 12 beretninger oplyser, at angrebene har været svage, eller at sådanne overhovedet ikke er konstateret.

Fra Frederikssund skrives: „Konstateret angreb i mange marker, også byg og hvede angrebet. I alle tilfælde gælder det, at der er noget i vejen med sædskiftet“ (G. Lykke Pedersen). Fra Møn: „Havreålen kan findes i næsten alle havremarker“ (S. A. Pedersen). Fra Faaborg: „Stærkt „åleår“ for havren. Angreb ses ofte i byg og hvede og i et enkelt tilfælde i rug“ (J. Linde-

gaard). Fra Gram: „Forekommer oftere end før — både i byg og havre, også på sandjorden. Måske er maskinstationernes redskaber midlet til en effektiv spredning af dette skadedyr. Mange marker er så hårdt angrebet, at omplojning er anbefalet“ (A. Mortensen). Fra Ask pr. Malling: „Jeg har kun set havreål i 2 marker. Det var begge havreskifterne i en 8 marks drift. Udlægshavren efter byg meget stærkt angrebet, grønjordshavren efter 2 års græs kun lidt angrebet“ (H. Jensen). Fra Hads Herred: „De fleste af egnens havremarker er angrebet. Angrebene må betegnes som yderst ondartede og nærmest værre end i 1949. Angrebene er værst på den løse jord. Mange landmænd overvejer at opgive havredyrkningen. Et enkelt angreb i hvede er iagttaget“ (J. P. Skou). Fra Statens Forsogsstation ved Ødum: „Er meget udbredt og svækker såvel byg som havre. Havren er kraftigst, hvor marken kun har fået een dybplojning i efteråret. Hvor jorden er stærkt efterårsbehandlet, tager ålene helt magten fra havren“ (B. R. Bentholm). Fra Ulstrup: „Angrebene er tiltagende fra år til år. En virkelig god havremark er ved at være en sjældenhed her på egnen“ (H. P. Nielsen). Fra Aalborg Amt: „Havreål har i mange år anrettet meget store skader i Aalborg Amt. Betydelige arealer vil give ringe eller ingen høst. Også i bygmærkerne er væksten sine steder skadet ret stærkt. Det er regningen for den udstrakte dyrkning af havre og blandsæd, der nu skal betales“ (Jens Esp Sørensen). Fra Hjørring: „I forhold til andre landsdele er Vendsyssel vel ikke stærkt befængt med havreål, og angrebene er næppe så talrige som i 1948 og 1949, men faren er der, og der må advares stærkt mod den ofte kritiske havre- og blandsædsdyrkning“ (H. Baltzer Nielsen). Fra Lolland-Falster: „Endnu kun set få og svage angreb“ (S. E. Sørensen). Fra Bornholm: „Der er kun konstateret enkelte svage angreb“ (A. Juel-Nielsen).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Kornbladbiller (*Lema spp.*). 4 beretninger fra Midtjylland om-taler, at kornbladbillerne har optrådt talrigt i år. Således skrives fra Grindsted: „I enkelte tilfælde har angrebet af kornbladbillens larve været meget ondartet, så marken så ud, som om der var rim på den, så hvid kunne den være. Sprojtning med Bladan er foretaget. Et forsøg med pudring med Gesarol gav ingen virkning“ (J. J. Jakobsen).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*). 15 beretninger melder, at der ikke er bemærket angreb, medens der i 14 beretninger skrives, at angreb af varierende styrke fortsattes ind i juni. Fra Ringsted skrives: „Et par tilfælde iagttaget i korn“ (Chr. M. Bundgaard). Fra Faaborg: „Stærke angreb på nykultiverede enge, men også et enkelt tilfælde på højere jord med en nærliggende moseagtig lavning“ (J. Lindegaard). Fra Skærbæk: „Angreb er set i adskillige marker, samt i hør“ (V. Johnsen). Fra Grindsted: „Angrebet fortsatte langt ind i juni måned på de lave humusarealer. Giftklid er brugt med godt resultat“ (J. J. Jakobsen). Fra Vejle Vestereg: „Angrebene ved at ebbe ud nu, men ellers har der været mange alvorlige skader. Der er sået meget giftklid“ (A. Anthonsen). Fra Han Herrederne: „Stankelbenene vedblev med deres ødelæggelser til først i måneden. Flertallet af landbrugerne har dog bekæmpet dem direkte og derefter sået om. Vejret synes dog at spille en stor

rolle. Særlig synes det at have betydning, hvor der anvendes giftklid. Sprøjtning med Bladan synes at virke i al slags vejr" (R. Sørensen).

Fritfluellarver (*Oscinis frit*). Der meldes om stærke angreb i flere egne af Jylland. Fra Hjørring Amt skrives: „Angrebene findes i alle havremarker og i næsten alle tilfælde af alvorlig karakter. Udbyttet vil mange steder formindskes med 20—40 % eller mere" (H. Baltzer Nielsen). Også i andre dele af Vendsyssel tales om store skader (A. Albertsen, Vestvendsyssel, og H. Olesen, Tylstrupegnen). Fra Vejle Vestereg: „Fritflueangreb er ret udbredte. Der er mange hvide småaks i toppene, og ser man efter, har der mange steder også været forårsangreb. Et enkelt sted bliver der nærmest misvækst" (A. Anthonsen).

BÆLGPLANTER.

Stængelål (*Ditylenchus dipsaci*). 7 beretninger melder, at angreb ikke er bemærket, 15 skriver om svage og 8 om stærke angreb i græsmarksbælgplanterne, særlig rødkløver. Fra Sydsjælland skrives: „Angreb temmelig almindelige, især på rødkløver" (P. Grøntved). Fra Vestfyn: „Her konstateres endnu enkelte nye tilfælde af ål i rødkløver, især i frømarkerne, men også i græsmarkerne. Således er der fundet angreb i rødkløver i en 1-års græsmark i et 5-års sædskifte" (K. Brødsgaard). Fra Nordøstfyn: „Rødkløverål er ret udbredt i år. Der er ofte stærkt hullede marker (særlig frømarker) her på egnen. Lucerneål er bemærket i et par marker i maj måned, men lucernen synes i år i nogen grad at vokse fra angrebet" (Helge Rasmussen). Fra Fredericia: „Rødkløveren er enkelte steder stærkt angrebet af stængelål, medens svage angreb er ret almindelige. Hvidkløver- og lucerneål findes enkelte steder i svag grad" (A. Sørensen). Fra Dybvad: „Rødkløverål er mange steder skyld i græsmarkernes kløverfri pletter. Ved en systematisk kløverålsundersøgelse i fjor fandt vi angreb på mere end halvdelen af de undersøgte ejendomme. Undersøgelsen fortsættes nu i år" (H. P. Fogtmann). Fra Haderslev: „Der er meget rødkløverål, fordi følgende sædskifte er meget almindeligt: 1. havre, 2. hvede, 3. roer, 4. byg, 5. byg m. rødkløver- og hvidkløverudlæg, 6. kløvergræs, 7. kløvergræs. Et sådant sædskifte kan ikke blive ved med at gå" (Fr. Nielsen).

Bedelus (*Aphis fabae*). Se bederoer.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Lucernegnaveren (*Phytonomus variabilis*). Der omtales et voldsomt angreb i en 5 ha stor lucernemark på Brønderslevegnen (H. Olesen). På Skælskøregnen var svage angreb almindelige (H. Wraa-Jensen).

BEDEROER.

Roeål (*Heterodera Schachtii*). Der er rapporteret et ret stærkt angreb på Møn (Sv. Aa. Pedersen).

Bedelusen (*Aphis fabae*). 8 beretninger melder, at angreb ikke er set, i 33 skrives om angreb af varierende styrke, dog er det kun 14 beretninger, der karakteriserer angrebene som stærke. Ofte er det særlig gået ud over 1. års roerne. Fra Hillerød skrives: „Meget ondartede og meget almindelige angreb" (H. E. Jensen). Fra Roskilde: „Optræder ikke særlig ondartet i roe-

frøet, men næsten overalt i 1. års roerne. Sprøjtning med Bladan bliver forsøgt" (M. Greve). Fra Ringsted: „Har bredt sig stærkt i månedens sidste halvdel. Ligeledes almindelig i foderbedemarkerne" (Chr. M. Bundgaard). Fra Lolland-Falster: „Tørken i juni gav en mægtig opformering af lusene, der mange steder var ved at udvikle sig faretruende, men regnen i de sidste dage vil sikkert hemme dem stærkt" (S. E. Sørensen). Fra Nordøstfyn: „Bedelusen er kommet tidligt i år, allerede først på måneden i bederoefromarkerne, men anvendelse af det nye Bladanpudder bevirker, at bedelusene spiller en langt mindre rolle end tidligere. Det tager ingen tid at pudre nogle tdr. land, og Bladan virker godt. Omkring d. 20. juni viste der sig lus i 1. års roerne. De har bredt sig stærkt, så det er et spørgsmål, om man ikke i år bør pudre 1. års roerne" (Helge Rasmussen). Fra Aalborg Amt: „I frømarkerne almindelige. En del har sprøjtet eller skal til det. I den almindelige avl har bedelusen ikke rigtig vist sig endnu" (J. Esp Sørensen). Fra Bornholm: „Der er i år konstateret ualmindelig mange og stærke angreb på 1. års roerne" (A. Juel-Nielsen). Om et meget stærkt angreb på hestebønner (10—15 ha) skrives fra Hads Herred. Bekæmpelse er yderst vanskelig, da blomsterne søges stærkt af bierne (J. P. Skou).

Den matsorte ådselbille (*Blitophaga opaca*). 14 indberetninger melder, at angrebene har været uden betydning, eller at de overhovedet ikke er bemærket, i 35 skrives om angreb af varierende styrke i første halvdel af juni. Fra Roskilde: „Kun set et enkelt angreb på Borupegnen" (M. Greve). Fra Rødning: „Angreb almindelige i månedens første halvdel. Bekæmpelsesmidler blev anvendt i stor udstrækning og med god virkning. Schweinfurtergrønt (giftklid) og Bladanpudder syntes lige velanvendelige" (G. Nissen). Fra Fredericia: „Angreb af ådselbillelarver har været ret almindelige, men gennemgående milde. Enkelte steder er der sprøjtet med 666-midler med godt resultat" (A. Sørensen). Fra Grindsted: „Angrebet har vel aldrig været så voldsomt før, og de, der ikke foretog bekæmpelse, måtte se deres bederoemarker stå i stampe i lang tid. Når angrebet ikke er kommet til at betyde mere, end det er, skyldes det bl. a., at der er brugt DDT-midler i pudderform i stedet for schweinfurtergrønt. DDT-pudder er meget lettere at udbringe end schweinfurtergrønt, idet man blot kommer pudderet i en silkestrømpe el. lign., tager denne pose i den ene hånd og en stok til at slå på posen med i den anden. Ved forsøg har det vist sig, at ådselbillelarverne holdt op med at arbejde 25 minutter efter udbringningen af Gesarol. Derimod tog det mere end et døgn, før de døde" (J. J. Jakobsen). Fra Borris: „Ret stærke angreb. I de fleste tilfælde god virkning af Bladan og DDT-præparater" (A. Madsen). Fra Hads Herred: „Angreb er set i de fleste bederoemarker, men de har kun sjældent været slemme. Både DDT og Parathion virker godt" (J. P. Skov). Fra Statens Forsøgsstation ved Ødum: „Der var mange biller i sidste halvdel af maj, så stærkt larveangreb kunne frygtes. Dette kom pludseligt og meget kraftigt i løbet af et par nætter omkring grundlovsdag. Angrebet blev omgående slået ned ved at pudre med DDT" (B. R. Benthholm). Fra Dybvad: „Mange stærke angreb. I flere tilfælde har een gang giftklid ikke kunnet slå angrebet ned, men når der så bagefter

blev pudret med Bladan, fik roerne fred" (H. P. Fogtmann). Fra Aulum: „Meget udbredte stærke angreb. Giftklid virkede for lidt, da kliden meget hurtigt tørrede ud. Sprøjtning med Bladan virkede godt" (S. Nørlund).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*). Se diverse skadedyr.

Runkelroebillen (*Atomaria linearis*) har været meget generende på Lolland-Falster og får skyld for mange af de væltesyge planter, der findes i år (Sv. E. Sørensen).

Den 24-plettete mariehøne (*Subcoccinella 24-punctata*) er omtalt som meget almindelig i bederoer på Grindstedegnen. Den forvoldte temmelig stor skade, men blev effektivt bekæmpet med DDT (J. J. Jakobsen).

Smælderlarver (*Agriotes* spp.). Se diverse skadedyr.

Skjoldbiller (*Cassida nebulosa* og *C. nobilis*) er hyppigt set på „melderne“, men kun fra Vejle Vesteregn skrives, at der er set en del angreb på bederoerne (A. Anthonsen).

Knoporme (*Agrotis segetum*). Se diverse skadedyr.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). 45 indberetninger melder, at angreb ikke er set eller har været svage og uden økonomisk betydning. Stærke angreb nævnes kun i to beretninger. Fra Bornholm skrives: „Betydelig flere, men svagere angreb end i fjor" (A. Juel-Nielsen). Fra Frederiksborg: „Jævnt fordelt over de fleste marker" (H. E. Jensen). Fra Lolland-Falster: „De første æg blev set først i måneden og de første gnav af larverne midt i måneden, men endnu er der kun spredte og ubetydelige angreb" (S. E. Sørensen). Fra Ribeegnen: „Kun enkelte stærke angreb, skaden er i det store og hele mindre end i de sidst foregående år" (Aa. Buchreitz). Fra Han Herrederne: „Jeg har aldrig set så mange og så stærke angreb som i år. De fleste steder har man sprøjtet med Bladan, og virkningen er god. I et enkelt tilfælde kunne vi ikke finde en eneste levende larve dagen efter sprøjtningen" (R. Sørensen).

KÅL, KÅLROER o. a. KORSBLOMSTREDE.

Kåltrips (*Thrips angusticeps*). Fra Vejle Vesteregn skrives: „De skeformede blade forårsaget af kåltrips kunne først i måneden ses ret udbredt i næsten enhver kålroemark" (A. Anthonsen).

Smælderlarver (*Agriotes* spp.). Se diverse skadedyr.

Jordlopper (*Phyllotreta* spp.). Langt de fleste beretninger, ialt 26 af 33, taler om ubetydelige eller ingen angreb. „De har været her, men kun ganske enkelte har haft behov at pudre eller sprøjte" (N. Engvang Hansen, Allingaebro). „Angrebene har i år været betydningsløse de fleste steder" (A. Diederich, Århus). „Siden regnen satte ind midt i måneden, har vi ikke mærket mere til jordlopperne. Før den tid stærkere og svagere angreb" (H. P. Fogtmann, Dybvad). Hvor det har været nødvendigt at gribe til bekæmpelse, er der almindelig enighed om, at DDT har været overordentlig effektiv. Fra Ribeegnen skrives således: „Der har været mange jordlopper i år, også på sandjorder, men DDT har kunnet holde dem borte, så angrebene nåede ikke at blive stærke" (Aa. Buchreitz). Fra Bornholm hedder det: „Der har været mange jordlopper i år, men de har været holdt effektivt nede med DDT" (A. Juel-Nielsen).

Kålmøllet (*Plutella maculipennis*). I et par beretninger meldes, at man har set møllene sværme ret livligt, men larvegnav af betydning er endnu ikke set.

Krusesyge-galmuggen (*Contarinia nasturtii*). I kålroerne bemærkedes symptomerne på angreb oftest i tiden efter d. 15., i eet tilfælde dog allerede den 8. juni. 11 beretninger melder, at angreb ikke er set, 13 skriver om svage, 4 om stærke angreb. Fra Brønderslev skrives, at det er almindeligt med op til 80 % angrebne planter, de første angreb konstateredes omkring midten af juni (H. Olesen). Der foreligger kun tre indberetninger om stærke angreb i kålen. Fra Slagelse skrives, at angreb sås allerede i maj på frøbedene (A. Sauer). Fra Næstved: „Er meget slem for tiden. Begyndte ca. 15.—20. juni“ (M. E. Elting). Fra Fakse skrives: „Jeg har flere steder set angreb af krusesyge i kål, men ingen steder var angrebet stærkt. De første tegn på angreb sås omkring d. 20.—22. juni“ (Philip Helt). Fra Viborg: „Forekommer ikke meget her på egnen. Hos en gartner var dog omtrent halvdelen af planterne ødelagt“ (E. Agger). Fra Hjørring: „De første symptomer bemærket d. 7. juni. Ingen alvorlige angreb endnu“ (F. Olesen).

Kålfluellarver (*Chortophila brassiac* og *C. floralis*). 10 beretninger omtaler stærke og ret stærke angreb, 44 svage og betydningsløse, og kun 4 har ikke bemærket angreb. Fra Thy skrives: „Flere stærke angreb rapporteret. Vanding med parathion-midler synes at være bedste middel til at slå et angreb ned“ (G. Ejning). På Mors har der været en del væltesyge forårsaget af kålfluellarverne (Engelhart Jensen og M. Hansen). „Som sædvanlig opererer kålfluens larve overalt i kålroemarkerne. Angrebene hverken værre eller mildere end sædvanligt“ (H. Baltzer Nielsen, Hjørring). Fra Blangstedgaard: „Uden betydning. Vanding med parathion foretaget. I forsøg i år har Bladan og sublimat tilsyneladende været lige gode“ (A. Sørensen). Fra Ribegnen: „Der vælter som vanligt nogle roer og nogle kål, men det er ikke slemt“ (Aa. Buchreitz). Fra Thisted og Ringkøbing Amter: „Angreb synes mindre udbredt end tidligere år og mindre alvorlige. Slemning af rødderne med 666 synes ikke at virke i alle tilfælde“ (J. Bertelsen). Fra Næstved nævnes, at angrebene var sjældne indtil sidst på måneden, men så tog de pludselig til i antal og styrke (M. E. Elting). I en beretning fra Gram tales om gode bekæmpelsesresultater med Bladan eller ved at dyppe rødderne i DDT-pudder (Wisti Raee).

KARTOFLER.

Kartoffelål (*Heterodera rostochiensis*) er konstateret i en have i Odder (J. P. Skou), i en have i Sakskøbing (P. Dahl) og på Frederikssundegnen i en mark, hvor der i 8 af 12 år har været dyrket kartofler (G. Lykke Pedersen).

Smålderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

SKÆRMPLANTER.

Skærmplantemøl (*Depressaria spp.*). Fra Aarslev rapporteres et stærkt angreb i kommen (A. Larsen).

INDUSTRIPLANTER.

HØR.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

SKADEDYR PÅ HAVEBRUGSPLANTER.

FRUGTTÆRER OG FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphididae*) på frugttræer. 14 beretninger melder om svage, 17 om stærke angreb på frugttræerne. Angrebsstyrken bedømmes dog meget forskelligt. Blomme er ofte særlig stærkt angrebet. Fra Københavns omegn skrives: „Er set i ret store mængder på æble, lidt på pære, men navnlig på blomme og kirsebær“ (A. Rasmussen). Fra Skælskøregnen: „Såvel den røde som den grønne æblebladlus findes i store mængder på æbletræerne. Blomme stærkt befængt“ (E. Christensen). Fra Maribo Amt: „Omkring midten af juni viste der sig mange steder angreb af bladlus, især på unge træer. Angrebene har dog ikke bredt sig i den sidste tids noget kolige og ustadige vejr“ (Sander Nielsen). Fra Blangstedgaard: „En del kolonier på skudspidserne af æble og kirsebær. Holdes nede ved lokal pudring med Bladan eller nikotinpudder. For blommer er forholdet noget værre, og nikotinsprøjtning har ikke kunnet bremse angrebet“ (A. Sørensen). Fra Sydøstjylland: „Bladlus på æble har været uden betydning, hvorimod blommelusen enkelte steder har optrådt ret ondartet. Den synes ikke at respektere de nye insektmidler“ (A. Pallesen). Fra Spangsbjerg: „Hverken på æble eller blomme er iagttaget angreb af betydning“ (E. Christiansen). Fra Nordthy: „Kun svage og spredte angreb på æble. Ret stærke angreb på blomme“ (G. Ejsing).

Den røde pærebladlus (*Yezabura pyri*) optrådte bl. a. ret talrigt i Dronningens Vænge, og lusene sås vandrende talrigt på stammer og grene, hvor de ofte samlede sig under løs bark. Herfra starter de vingede hunner og flyver over på snerre-arter, hvor den videre udvikling af sommergenerationerne foregår.

Blodlusen (*Eriosoma lanigerum*). 7 indberetninger melder, at angreb ikke er set, medens der i 13 skrives om angreb af forskellig styrke og talrighed. Fra Københavns omegn skrives: „Er set på ældre træer i kræftsårene, hvorfra lusene mange steder har bredt sig til de yngre grene, som derved er skadet meget. Angrebet ses mest på træer i indelukkede haver og er meget udbredt sådanne steder i år. Sprøjtning med Bladan har hjulpet noget“ (A. Rasmussen). Fra Fyn: „Angreb alle steder, hvor der de foregående år er set blodlus, men det synes som om lusene er særlig livskraftige i år“ (Erland Jørgensen). Fra Blangstedgaard: „En del spredte kolonier, der begrænses ved udsætning af *Aphelinus mali*“ (A. Sørensen). Fra Rønshoved: „I en gammel frugthave blev der fundet et slemt angreb. I nabohaver sås intet. Burde sådanne arnesteder for videre smitte ikke isoleres?“ (G. Fogh-Nielsen). Fra Aabyhøj: „Har endnu kun set dem i Aabyhøj, hvor de nu

blomstrer godt op, — også hvor de tilsyneladende blev udryddet i fjor" (N. Gram).

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*). Se diverse skadedyr.

Snudebillen (*Coenorrhinus* (= *Rhynchites*) *aequatus*) gjorde sig bemærket et par steder på Lolland ved at gnave huller på æblernes overflade.

Æblehvepsen (*Hoplocampa testudinea*). 9 beretninger melder om svage angreb, der ofte bevirkede „en gavnlig udtynding“. 26 beretninger karakteriserer angrebene som stærke eller ondartede. Fra Holbæk skrives: „Særdeles almindelig og ondartet, enkelte steder har den taget næsten alle frugterne trods sprøjtning før og efter blomstring“ (Henrik Nielsen). Fra Stevns: „Mange steder er der ret stærke angreb af æblehveps, således at der er tyndet for stærkt ud på frugterne“ (Philip Helt). Fra Maribo: „Angreb af æblehveps findes kun i ringe udstrækning og aldrig til mere end en gavnlig udtynding af frugten“ (Sander Nielsen). Fra det sydlige Sønderjylland: „Angrebet så slemt, som det ikke har været i en længere årrække“ (M. Surlykke Wistoft). Fra Sydfyn: „Der er mange hvepsstukne æbler i år, hvor hvepsene ikke er bekæmpet. Det ser stadigvæk ud til, at vi har en fin virkning af parathionmidlerne“ (Chr. Greve). Fra Sydøstjylland: „Ikke katastrofalt som i foregående år, hvor der kunne meldes om 90—95 % angrebne frugter på Pigeon. Men den frugtavl, der har sparet på skillingen ved at bruge en 0,02 % parathionopløsning, har ladet daleren springe. Disse midler skal anvendes i højeste styrke og med rigeligt vædskeforbrug“ (Arne Pallesen).

Pærehvepsen (*Hoplocampa brevis*). Der omtales usædvanligt mange og temmelig stærke angreb fra Thy (G. Ejsing). Fra Sydsjælland skrives, at den synes at brede sig der (L. Hansen).

Blommehvepsen (*Hoplocampa fulvicornis*). Der er indløbet 29 beretninger, der alle omtaler angreb, der dog er af yderst forskellig styrke. Ofte bemærkes det, at angrebene har bevirket en gavnlig udtynding i den rige bestand af frugter. Fra Holbæk skrives således: „I år næppe af betydning. Dels er angrebene ikke ondartede, dels er der for mange blomster på træerne, så en udtynding er gavnlig“ (Henrik Nielsen). Fra Præstø Amt: „Sprøjtning med kvassia lige efter blomstringen har vi med held praktiseret. Det er et nemt middel, og vore medlemmer kan hurtigt se virkningen“ (H. Rasmussen). Fra Skælskøregnen: „Træffes ret almindeligt. 2—3 gange sprøjtning med kvassia synes at være det bedste middel til bekæmpelse af blommehvepsen“ (E. Christensen). Fra Blangstedgaard: „Sidste år kraftige angreb. I år meget stærkt begrænset ved sprøjtning med Bladan 0,04 % på faldende blomst“ (A. Sørensen). Fra Gram: „Ret almindelig i år. Gode resultater af rettidig sprøjtning med kvassia, DDT eller Bladan“ (Wisti Raae). Fra Syddanmark: „Ses overalt, men kendes for lidt. Kvassia hjælper godt, men folk er kede af at koge spåner. Tynder dejligt i de usandsynligt mange blomster, der er ansat“ (G. Fogh-Nielsen). Fra Thisted og Ringkøbing Amter: „Angreb så at sige overalt. Sprøjtning med Bladan lige efter blomstringen synes at have god virkning“ (J. Berthelsen).

Stikkelsbærhvepsens larve (*Pteronus ribesii*). 9 indberetninger melder om svage, 15 om stærke angreb. Fra Jerslev skrives: „Kun min-

dre angreb i år" (N. F. Larsen). Fra Stevns: „Man ser mange steder stikkelsbær og ribs, der er afløvet af larver. Man har alle steder haft godt resultat af at pudre eller sprøjte med DDT-midler, men som regel ser man ikke angrebet, før de første buske er bladløse" (Philip Helt). Fra Næstved: „Var tidlig på færde i år. Haveejerne er snart så kendt med angrebene og deres bekæmpelse, at disse ikke er af større betydning" (M. E. Elting). Fra Nordthy: „Angrebene er almindelige, og anden generation er i fuld sving" (G. Ejsing). Fra Salling: „Er slemme mange steder. Folk bliver bagefter med bekæmpelsen" (A. Herborg Nielsen).

Snareorme (*Hyponomeuta* sp.). Der omtales stærke angreb på æble og tjørn i en beretning fra Københavnseggen. Som effektive bekæmpelsesmidler nævnes blyarsenat, schweinfurtergrønt, nikotin og Bladan (A. Rasmussen).

Æblemarvmøllet (*Blastodacna putripennella*). Et enkelt stærkt angreb er rapporteret fra en frugtplantage på Falster (G. Jensen).

Pæregalmyggen (*Contarinia nasurtii*). 14 beretninger meddeler, at angrebene har været uden større betydning, medens der i 6 skrives om stærke angreb. Fra Holbæk: „Enkelte steder i private haver ondartet. I plantagerne af mindre betydning" (Henrik Nielsen). Fra Slagelse skrives, at galmyggen særlig angriber Colorée de Juillet og Conference, som sine steder har mistet alle frugter (A. Sauer). Fra Skælskør: „Angreb ses, men ikke nær så ofte som forhen" (E. Christensen). Fra Fyn: „Ondartede angreb på uplejede træer i indelukkede haver ses overalt" (E. Jørgensen). Fra Sønderjylland: „Har set svage angreb i et par haver" (M. Surlykke Wistoft). Fra Jylland: „Slem, hvor den ikke bekæmpes" (A. Diemer). Fra Nordthy: „Ikke særlig udbredt i år" (G. Ejsing).

Stikkelsbærmiden (*Bryobia ribis*) fandtes nogle steder talrigt på bladene af pære og æble. Miderne lever særlig på bladenes overside, hvor de efterlader små sorte ekskrementdråber. Assistent H. Øhlers bragte nogle æblegrene, på hvis bark miderne havde lagt røde æg i tætte samlinger. Han gjorde endvidere opmærksom på, at midernes afskudte hude fandtes i stort antal på barken. I nogle beboelseshuse nær Lyngby vandrede mider af samme art ind og virkede meget generende ved deres nærværelse. I disse tilfælde syntes miderne dog at komme fra græsvegetation.

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). I 13 beretninger omtales svage, i 20 stærke angreb. Fra Nordsjælland skrives: „Optræder altid værst, hvor man ikke anvender svovlkalk før og efter blomstring" (C. T. L. Worm). Fra Holbæk: „I år har spindemiderne kunnet findes overalt hele sommeren. Rigtig alvorlige angreb ses dog sjældent" (Henrik Nielsen). Fra Stevns: „Det er stadig almindeligt med stærke angreb, men disse er egentlig ikke blevet forværret i det tørre vejr i juni. Der er stadig god virkning at se efter sprøjtning med svovlmidler" (Philip Helt). Fra Maribo: „Mange og en del stærke angreb. Det synes stadig at blive vanskeligere at begrænse dette angreb, for en del sikkert fordi svovlkalk udgår af sprøjteplanen" (Sander Nielsen). Fra Sydfyn: „I den sidste varmeperiode, vi var ud for, bredte miderne sig, men koligere vejr samt 0,08 % parathion gjorde, at angrebet stand-

sede fuldstændigt" (Chr. Greve). Fra Blangstedgaard: „Ret kraftige angreb på visse sorter, især Pederstrup, Nonnetitte samt i mindre grad Cox's Orange. Sprøjtning med 2 gange svovlkalk plus Bladan før blomstringen og behandling med 1 gang svovlpudder plus 1 gang Sulfaki efter blomstringen har ikke kunnet holde angrebet nede" (A. Sørensen). Fra Horsens: „Hidtil uden betydning" (Chr. Nørholm). Fra Nordthy: „Optræder meget varierende. Flere meget stærke angreb med lyse, marmorerede blade iagttaget omkring midten af måneden" (G. Ejsing). Fra Hjørring Amt: „Man får det indtryk, at der kun er en brøkdel af de mider, der var til stede for en måned siden. Det kolde vejr har tydelig nok standset angrebet indtil videre" (F. Olesen).

Mider (*Oribatidae*). Fra Nakskov indsendtes hasselgrene, på hvis bark der fandtes tætte samlinger af brune, stærkt kitiniserede mider. Dr. Marie Hammer bestemte arten til *Humerobates fungorum*, der bl. a. lever af lavarter uden at gøre skade på grenene.

Hasselmiden (*Eriophyes avellanae*). Fra Sydjylland skrives: „Tit træffes slemme angreb; det er yderst få, der får glæde af hassel" (G. Fogh-Nielsen).

KØKKENURTER.

Ørentvisten (*Forficula auricularia*). Se diverse skadedyr.

Jordkrebs (*Grylotalpa vulgaris*) optrådte i stort antal i et jordbærstykke i Viemose (H. J. Rasmussen).

Løbebiller (*Carabidae*). Fra Thy skrives: „Der er konstateret usædvanligt mange angreb af løbebiller i jordbærrene. Flere steder bliver samtlige bær ødelagt. Billerne afgnaver smånødderne enten pletvis eller hele vejen rundt på bærrene, der derefter bliver blege, svampede og slimede" (G. Ejsing).

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Aspargesbiller (*Crioceris asparagi* og *C. 12-punctata*). Fra Faaborg skrives om et ondartet angreb. Begge arter var til stede i meget stort antal. Bekæmpelse med DDT-pudder måtte foretages i to omgange (J. Lindegaard).

Øresnudebiller (*Otiorrhynchus spp.*). Der er indkommet 6 beretninger med klager over angreb af øresnudebillelarver i jordbær. Fra Nordvestjylland nævnes et tilfælde, hvor et areal på 1 td. ld. er blevet ødelagt (J. Bertelsen). Også fra andre steder berettes om totale ødelæggelser af jordbærstykker (A. Gylling, Århus, og E. Jørgensen, Fyn). Det bemærkes, at det navnlig er 2. og 3. års jordbær, det går ud over, mens 1. års bærrene går fri. Der er i månedens løb fra alle egne af landet indsendt adskillige larveprøver fra jordbær. Ved klækninger har det foreløbig vist sig, at det drejer sig om arterne *O. sulcatus*, *O. ovatus* og *O. tristis*.

Hindbær snudebiller (*Anthonomus rubi*). Kun 2 beretninger melder, at angreb ikke er set. I de øvrige 22 skrives om angreb, der i de fleste tilfælde betegnes som moderate og svagere end tidligere, idet det dog ofte antydes, at årsagen kan være den udstrakte anvendelse af DDT. Fra Sjælland skrives: „Angrebene har været små. Kan der være tale om, at man nu

har fået decimeret bestanden ved den bekæmpelse, som nu snart er gennemført overalt?" (A. Klougart). Fra Nordsjælland: „Ses ikke meget, og ingen har beklaget sig over denne, siden DDT-midlerne er fremkommet" (C. T. L. Worm). Fra Stevns: „Det er almindeligt, at der er lidt hindbærsmudebiller i jordbærstykkerne, men jeg har ingen steder set stærke angreb" (Philip Helt). Fra Slagelse-Skælskør: „Enkelte steder har den været ondartet, hvor der ikke er pudret med DDT" (A. Sauer). Fra Sydfyn: „Stærke angreb findes på ikke behandlede arealer mange steder" (Chr. Greve). Fra Gram: „De fleste har pudret med DDT med vældig fint resultat" (Wisti Raae). Fra Sydøstjylland: „Uden betydning i år, selv hvor der ikke er foretaget pudring eller sprøjtning" (Arne Pallesen). Fra Nordthys: „Har været meget godartet heroppe i år. Selv hvor der ikke er behandlet, har man skullet lede efter ødelagte blomster" (G. Ejsing). Fra Nordjylland: „Ikke stærke angreb, men det skyldes måske pudring" (A. Lundstein).

Jordbærvikleren (*Acalla comariana*). Stærke angreb er nævnt fra Ryomgaard (N. Gram) og Stevns (Philip Helt). Det sidstnævnte sted hæmmede DDT-pudring angrebene.

Løgfluen (*Hylemyia antiqua*). Fra Syddanmark skrives: „I Brørup sås et tydeligt eksempel på, at staldgødning gav stærke angreb, modsat kunstgødning" (G. Fogh-Nielsen).

Jordbærmiden (*Tarsonemus pallidus*). Fra Næstvedegnen skrives: „Har optrådt særlig ondartet, og angrebene breder sig stærkt også i 1. års planter" (M. E. Elting).

PRYDPLANTER.

Ørentvisten (*Forficula auricularia*). Se diverse skadedyr.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Se diverse skadedyr.

Ringspinderens larve (*Gastropacha neustria*) har ødelagt mange poppelhegn på Lammefjorden (H. Jensen).

DIVERSE SKADEDYR.

Ørentviste (*Forficula auricularia*). Der er omtalt angreb i roer på Mols (P. Mumm), og fra Stevns skrives: „Ørentvisten har gjort stor skade på blomsterplanter og køkkenurter. Af blomsterplanter er det særlig gået ud over *Ageratum* og *Zinnia*. DDT-midler har virket godt" (Philip Helt).

Oldenborrer (*Melolontha vulgaris*). Man mærkede ikke meget til larveskader i de forskellige egne. Kun fra Roskildeegnen berettes om et stærkt angreb af to-årige larver i fodersukkerroer (M. Greve). I to indberetninger omtales angrebene som ubetydelige (A. Juel-Nielsen, Bornholm, og H. Pedersen, Vestfyn). Resten, 17 indberetninger, nævner, at der ikke er set angreb.

Gåsebillen (*Phyllopertha horticola*). Angrebene bedømmes gennemgående som værre end sidste år. 21 indberettere omtaler angreb og heraf karakteriserer de 13 dem som stærke. Fra Thy skrives: „Angrebene har været

ved hele denne måned med kulmination omkring midten af måneden. Angrebene har været omtrent lige så voldsomme som i 1948, men man er nu mere fortrolig med bekæmpelsen, der foregår let, billigt og effektivt med DDT-midler" (G. Ejsing). „Synes at være en plage for de jyske frugtavlere. Der, hvor det er værst, har man indført en speciel DDT-sprøjtning 8—10 dage efter blomstringen, når billerne begynder at komme i træerne. DDT virker glimrende" (H. Chr. Madsen). Fra Esbjerg-Vardeegnen: „Som sædvanlig ikke slemme angreb ude mod kysten, men angrebene tiltager ind i landet og når maximum 30—50 km inde" (M. Sørensen). Gnav på æbler nævnes jævnligt.

Smælderlarver (*Agriotes spp.*). Der klages i de fleste beretninger over disse skadedyrs hærgen. Ialt er der indkommet 55 beretninger, og heraf omtales i 39 angrebene som stærke og ondartede. De angrebne afgrøder er først og fremmest korn, roer og kartofler, men der er også rapporteret angreb i kål, hør, ærter, lupiner, porrer og nelliker. Fra Lyhne omtales et stærkt angreb på havre i mosejord; der findes op til 21 larver ved rodderne af en enkelt plante (A. Madsen). Fra Brande berettes: „Angrebene særlig ondartede i vårsædsafgrøder og synes at have forvoldt større skader end almindeligt" (P. Trosborg). Fra Århuseggen: „Smælderlarver har optrådt i betydeligt omfang i såvel korn som roer og flere steder gjort betydelig skade" (A. Diede-rich). Adskillige beretninger omtaler bekæmpelsen med 666, og der er gennemgående tilfredshed med metodens effektivitet. Fra Langeland skrives: „I en havremark, hvor såkornet var iblandet 666, så det ud til, at angrebet var ophørt, så snart larverne havde „smagt" på planterne. Bladene bar spor af gnav på spiringsstadiet" (H. P. Andersen). Fr. Nielsen, Haderslev, omtaler et tilfælde, hvor en plet i en bygmark havde en så stor larvebestand, at den måtte plojes om. Det nye såkorn blev behandlet med 666, og der viste sig så ikke noget angreb mere. Fra Vejle Vesteregnet: „Det er mit indtryk, at folk lider i smug og tager angreb af disse skadedyr som noget uafvendeligt. De, der har prøvet 666-midlerne i korn, er yderst tilfredse, og det opfordrer til øget agitation for denne bekæmpelsesmåde" (Arne Anthonsen). „666-midlerne har virket udmærket både i roe- og kornmarker" (P. Grøntved, Næstved). Fra Lammefjorden: „Smælderlarver kan næsten holdes nede med Hexasect. Har ikke haft dårlig spiring af roer her. Derimod megen væltesyge" (H. Jensen). Fra Skanderborg Amt: „Bekæmpelsen er ikke almindelig, og den sidste tids tale om eventuelt skade af 666 vil gøre det vanskeligt at få folk til at bruge midlet" (N. Pedersen). Fra Lolland-Falster skrives, at mange har brugt 666-midler, men med meget forskelligt resultat (Sv. E. Sørensen). Fra Horslunde nævnes, at også i roemarker, hvor frøet var behandlet med 666, havde larverne forvoldt skade (J. Østergaard).

Knoporme (*Agrotis segetum*). 12 beretninger melder, at angreb ikke er set, i 14 skrives om svage og kun i 3 om stærke angreb. Fra Dybvad skrives: „I et enkelt tilfælde af „væltesyge" i en bederoemark blev knoporme fundet og kendt skyldige" (H. P. Fogtmann).

PROSPER BOVIEN og OLE WAGN.

LYSPLETSYGE HOS GRÆSSER.

Symptomer på lyspletsyge hos græsser er som regel ikke stærke og indtil nu meget lidt kendte. Thomas Walsh (*Nature* 155, 1945, 429) har dyrket forskellige græsser i sand i kar. I disse blev planterne sprøjtede med 1 % mangansulfat i vand og viste følgende symptomer:

Almindelig og italiensk rajgræs. Disse græsser forholdt sig omtrent på samme måde overfor mangan. En måned efter spiring fik de unge blade et klorotisk udseende og tillige stærkt visne bladspidser. Dette udseende holdt sig gennem hele væksttiden i 1943 og var også synligt i afgrøden i det følgende år. Sprojtning blev udført, da de første tegn til klorose viste sig og resulterede i dannelse af normal grøn farve hos bladene. I 1943 var italiensk rajgræs noget stærkere angrebet end almindelig rajgræs, medens det omvendte var tilfældet i det følgende år, og virkningen af mangan var navnlig synlig i det sidste tilfælde. Der blev ikke iagttaget nogen eftervirkning af mangan fra det foregående års sprojtning.

Enårig rapgræs og fioringræs. Begge disse græsser var noget hæmmede i vækst, og der blev ikke iagttaget nogen virkning efter sprojtning i 1943. I det følgende år var sprøjtede fioringræsplanter stærkere grønne end usprøjtede planter.

Timothe. En måned efter spiringen havde dette græs en gul-grøn farve, og hos de nederste blade dannedes pletter med et lignende udseende som de karakteristiske bladpletter hos lyspletsyg havre. Angrebet blev dog ikke stærkt, og planterne kom sig hurtigt. Sprøjtede planter var stærkere grønne og tillige kraftigere udviklet end usprøjtede planter. Klorosen viste sig påny i den følgende afgrøde og blev atter helbredet ved sprojtning. Der blev ikke iagttaget nogen eftervirkning fra den tidligere sprojtning.

Almindelig kvik. Tidligt i vækstsæsonen iagttoges en svag klorose hos bladene, hvor der tillige dannedes små lyse pletter på bladpladen, og bladspidserne visnede. Planterne voksede hurtigt fra dette udseende, og selv om der i det tidlige stadium øjensynligt var virkning efter sprojtning, blev der ikke senere bemærket nogen forskel mellem sprøjtede og usprøjtede planter. Klorosen viste sig ikke i den følgende sæson.

Hundegræs. En måned efter spiring blev de unge blade klorotiske, og der dannedes gul-grønne pletter hos gamle blade. En uge senere igen lignede symptomerne de, der kendes hos lyspletsyg hvede, og bladpletterne viste sig først nær midten af bladpladen, omend sommetider nærmere bladspidsen end bladgrunden. I begyndelsen var disse pletter tilbøjelige til at smelte sammen efter længden og danne striber, der gik parallelt med bladnerverne, men senere forenede striberne sig, og resultatet heraf blev et visent parti tværs over bladet, og bladspidsen bøjede sig nedad. Til sidst visner hele bladet med et lignende udseende som lyspletsyge blade hos hvede og havre. Disse symptomer blev meget stærke og holdt sig hele væksttiden igennem. Sprojtning med mangansulfat helbredte de syge planter, og de første tegn til helbredelse iagttoges allerede en uge efter sprojtning. I den følgende sæson viste symptomerne sig atter, omend ikke så stærkt som før; nogen helbredende eftervirkning fra den tidligere sprojtning blev ikke iagttaget. Sprojtning gav påny normale planter.

HANS R. HANSEN.